A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)
2004. október 12.*

A C-60/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában,

amelyet a Bundesarbeitsgericht (Németország) a Bírósághoz 2003. február 14-én érkezett 2002. november 6-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Wolff & Müller GmbH & Co. KG**

és

José Filipe Pereira Félix

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök (előadó), C. Gulmann, R. Schintgen, F. Macken és N. Colneric bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: M. Múgica Arzamendi főtanácsos,

* Az eljárás nyelve: német.

figyelembe véve a következők által előterjesztett írásbeli észrevételeket:

— a Wolff & Müller GmbH & Co. KG képviseletében T. Möller, Rechtsanwalt,

— Pereira Félix képviseletében M. Veiga, Rechtsanwältin,

— a német kormány képviseletében A. Tiemann, meghatalmazotti minőségben,

— a francia kormány képviseletében G. de Bergues, valamint C. Bergeot-Nunes és O. Christmann, meghatalmazotti minőségben,

— az osztrák kormány képviseletében E. Riedl és G. Hesse, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében M. Patakia, meghatalmazotti minőségben, segítője: R. Karpenstein, Rechtsanwalt,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK 49. cikk értelmezésére irányul.

2 Ez a kérelem a Wolff & Müller GmbH & Co. KG (a továbbiakban: Wolff & Müller) építési vállalkozás és Pereira Felix között az előbbi vállalkozásnak — a munkáltató által az utóbbi peres fél számára meg nem fizetett — minimálbér-fizetésért való kezesi felelőssége tárgyában indított jogvita keretében merült fel.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló, 1996. december 16-i 96/71/EK európai parlament és tanács irányelv (HL 1997. L 18. 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 431. o.) ötödik preambulumbekezdése kimondja:

„Mivel a szolgáltatások transznacionális nyújtásának ilyen elősegítése a tisztességes verseny légkörét és a munkavállalók jogainak tiszteletben tartását garantáló intézkedéseket kíván".

4 A 96/71 irányelv „Hatály" című 1. cikkének értelmében:

„(1) Ezt az irányelvet arra a tagállamban letelepedett vállalkozásra kell alkalmazni, amely a szolgáltatások transznacionális nyújtása keretében munkavállalókat küld egy másik tagállam területére a (3) bekezdéssel összhangban.

(...)

(3) Ezt az irányelvet akkor kell alkalmazni, ha az (1) bekezdésben említett vállalkozás az alábbi transznacionális intézkedések valamelyikét megteszi:

a) munkavállalókat küld ki egy tagállam területére saját nevében és saját irányítása alatt, a kiküldő vállalkozás és a szolgáltatásnak az adott tagállamban működő címzettje között létrejött szerződés alapján, feltéve, hogy a kiküldő vállalkozás és a munkavállaló a kiküldetés idején munkaviszonyban áll egymással;

(...)"

5 A 96/71 irányelv „A munkaviszonyra vonatkozó szabályok" című 3. cikkének (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy bármelyik állam jogát is kell alkalmazni a munkaviszonyra, az 1. cikk (1) bekezdésében említett vállalkozások biztosítják a

területükön kiküldetésben lévő munkavállalóknak az alábbi kérdésekkel kapcsolatos, munkaviszonyra vonatkozó szabályokat, amelyek a munkavégzés helye szerinti tagállamban:

— törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezés, illetve

— olyan kollektív megállapodás vagy választott bírósági határozat állapít meg, amelyet a (8) bekezdés értelmében általánosan alkalmazandónak nyilvánítottak, amennyiben azok a mellékletben említett tevékenységekre vonatkoznak:

(...)

c) minimális bérszint, beleértve a túlóradíjakat; ez a pont nem vonatkozik a kiegészítő foglalkozási nyugdíjrendszerekre;

(...)"

6 A 96/71 irányelv „Intézkedések" című 5. cikke értelmében:

„A tagállamok megteszik a megfelelő intézkedéseket ezen irányelv be nem tartása esetére.

A tagállamok különösen azt biztosítják, hogy megfelelő eljárások álljanak a munkavállalók, illetve képviselőik rendelkezésére az irányelv szerinti kötelezettségek érvényesítésére."

A nemzeti szabályozás

7 Az 1999. augusztus 25-i Verordnung über zwingende Arbeitsbedingungen im Baugewerbe (az építési ágazatban kötelezően alkalmazandó munkafeltételekről szóló rendelet) (BGBl. 1999 I, 1894. o.) 1. cikkében a következőket írja elő:

„Az 1999. május 26-i, a Németországi Szövetségi Köztársaság területén az építési ágazatban minimálbért előíró kollektív megállapodásnak (minimálbérről szóló megállapodás) a jelen rendelet 1. mellékletéhez csatolt szabályai mindazon, a megállapodás által nem kötelezett munkáltatókra és munkavállalókra vonatkoznak, akik 1999. szeptember 1-jén a megállapodás alkalmazási körébe tartoznak, amennyiben a vállalkozás által végzett tevékenységet elsősorban a Sozialgesetzbuch III. könyve [német társadalombiztosítási törvénykönyv, a továbbiakban: SGB III] 211. cikkének (1) bekezdése szerinti építési munka képezi. A kollektív megállapodás szabályai a külföldi székhelyű munkáltatókra és az általuk a rendelet alkalmazási körébe tartozó területen alkalmazott munkavállalókra is vonatkoznak."

8 Az 1999. január 1-jén hatályba lépett, 1998. december 19-i Gesetz zu Korrekturen der Sozialversicherung und zur Sicherung der Arbeitnehmerrechte (a munkavállalók jogait biztosító és a társadalombiztosítást módosító törvény) 10. cikke által az

Arbeitnehmer-Entsendegesetz-be (a munkavállalók kiküldetéséről szóló törvény, a továbbiakban: AEntG) beillesztett 1a. cikk értelmében:

„Valamely más vállalkozást az SGB III 211. cikkének (1) bekezdése szerinti építési munkával megbízó vállalkozás készfizető kezesként felel e vállalkozás, alvállalkozó vagy a vállalkozó, illetve az alvállalkozó által igénybevett munkaerő-kölcsönző munkavállalója számára történő minimálbér-fizetési vagy a kollektív szerződést kötő felek közös szervezetével szembeni tagdíjfizetési kötelezettségeinek teljesítéséért az 1. cikk (1) bekezdésének második és harmadik mondatával, (2a) bekezdésével, (3) bekezdésének második és harmadik mondatával vagy (3a) bekezdésének negyedik és ötödik mondatával összhangban. Az első mondat szerinti minimálbér az adók, a társadalombiztosítási és a foglalkoztatást elősegítő járulék vagy egyéb társadalombiztosításhoz kapcsolódó járulékok levonása után a munkavállalóknak kifizetendő összeget (nettó munkabér) jelenti."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 Pereira Félix portugál állampolgár, aki 2000. február 21. és május 15. között Berlinben (Németország) egy portugáliai székhelyű építési vállalkozás munkavállalójaként mint kőműves dolgozott egy építkezésen. Az építési vállalkozás az építkezésen beton- és vasbeton-szerelési munkálatokat végzett a Wolff & Müller számára.

10 Az Arbeitsgericht Berlin (Németország) elé 2000. szeptember 4-én terjesztett keresetében Pereira Félix munkáltatójától és a Wolff & Müllertől mint egyetemleges felelősséggel tartozó adóstól 4019,23 DEM összegű meg nem fizetett munkabér kifizetését követelte. Úgy érvelt, hogy utóbbi vállalkozás az AEntG 1a. cikkének megfelelően kezesként felel a számára ki nem fizetett munkabérért.

11 A Wolff & Müller tiltakozott Pereira Félix kérelme ellen, kijelentve, hogy felelőssége kizárt, mivel az AEntG 1a. cikke jogellenesen sérti a Grundgesetz (német Alkotmány) 12. cikkében rögzített vállalkozás gyakorlásának szabadságát, és akadályozza az EK-Szerződésben rögzített szolgáltatásnyújtás szabadságát.

12 Az Arbeitsgericht Berlin helyt adott Pereira Félix keresetének. A Wolff & Müller a Landesarbeitgerichthez (Németország) fordult, aki részben elutasította a vállalkozás fellebbezését, amely vállalkozás ennek okán a Bundesarbeitgericht előtt perújítást kezdeményezett.

13 Ez utóbbi bíróság megállapítja, hogy fennállnak az előzetes feltételek ahhoz, hogy a Wolff & Müller az AEntG 1a. cikkének alkalmazásában kezesként feleljen. Továbbá úgy ítéli meg, hogy ez a rendelkezés összhangban áll a Grundgesetz 12. cikkével, mivel arányos korlátozásról van szó. Ugyanakkor úgy véli, hogy az AEntG említett rendelkezése korlátozhatja az EK 49. cikk szerinti szolgáltatásnyújtás szabadságát.

14 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy az AEntG 1a. cikkében előírt kezesi felelősség (a továbbiakban: kezesi felelősség) megerősített ellenőrzést és bizonyítási kötelezettséget tehet szükségessé, ami leginkább a külföldi alvállalkozókat fogja terhelni. Ez további adminisztratív költségekkel és terhekkel járna nem csak a fővállalkozó, hanem az alvállalkozók számára is. E terhek akadályoznák más tagállamok építési vállalkozásait abban, hogy Németországban építési munkálatokra irányuló szolgáltatásokat nyújtsanak, mivel kevésbé vonzóvá tennék az említett szolgáltatás nyújtását.

15 Egyebekben a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálta annak lehetőségét, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának az AEntG 1a. cikkéből eredő korlátozása igazolható-e.

16 Egyrészt a fent nevezett bíróság szerint a kezesi felelősség a munkavállaló számára bizonyára valódi előnnyel jár, amely hozzájárul a munkavállaló védelméhez. A munkavállalók munkáltatójukon kívül a nemzeti szabályozás által előírt nettó bérkövetelésük érvényesítéséhez további adóssal rendelkeznének.

17 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy ezen előnynek mindazonáltal csak korlátozott hatásai vannak. A kiküldetésben lévő külföldi munkavállaló számára a gyakorlatban gyakran nehéz lenne a német bíróságok előtt a kezes vállalkozóval szembeni bérigényt érvényesíteni. A meghatározott építési tervre szóló kiküldetés gyakran csak néhány hónapig tart, a munkavállalók legtöbbször nem beszélik megfelelő szinten a német nyelvet, és nem ismerik a németországi jogi szabályozást. E munkavállalóknak a munkáltatók egyetemleges felelősségére alapozott igényei érvényesítésére irányuló, német bíróság előtti perindítása tehát jelentős nehézségekkel járna. Továbbá ez a védelem veszítene gazdasági értékéből, amennyiben a jövedelem ellenében történő németországi munkavállalás valódi esélye érezhetően csökken.

18 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság szerint figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az AEntG indoklása szerint a kezesi felelősség célja, hogy a szerződések megkötését az „alacsonyabb bérszínvonalú" országokból származó alvállalkozók számára nehezebbé tegye, ennélfogva élénkítse a német munkaerőpiacot, védje a németországi kis- és közepes vállalkozások gazdasági fennmaradását, és így segítse e tagállamban a munkanélküliség elleni küzdelmet. Ezek a megfontolások állnának a szabályozás középpontjában nem csak a fent említett törvény indoklása, hanem — még inkább — a törvény tárgyilagos vizsgálata alapján. A németországi építkezéseken dolgozó külföldi munkavállalók számára ezáltal szociális okok alapján a kétszeres vagy esetenként akár háromszoros bér biztosítása nem szerepelt az AEntG 1a. cikke által kifejezetten felsorolt célok között.

19 A Bundesarbeitsgericht, mivel úgy vélte, hogy a jogvita megoldása, mellyel hozzá fordultak, az EK 49. cikk értelmezésétől függ, úgy döntött, hogy felfüggeszti eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétesek-e az EK 49. cikkel (korábban az EK-Szerződés 59. cikk) az olyan nemzeti szabályok, amelyek szerint az építési munkával más vállalkozást megbízó építési vállalkozás készfizető kezesként felel e vállalkozás vagy alvállalkozó munkavállalóival szembeni minimálbér-fizetési és a kollektív szerződést kötő felek közös szervezetével szembeni tagdíjfizetési kötelezettségeinek teljesítéséért, ha a minimálbér az adók, a társadalombiztosítási és a foglalkoztatást elősegítő járulék vagy más társadalombiztosításhoz kapcsolódó ráfordítások levonása után a munkavállalónak kifizetendő összeget (nettó munkabér) jelenti, amennyiben e szabályoknak a munkabér védelme nem elsődleges célja vagy e védelem biztosítása azoknak csak másodlagos célja?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

20 Az Európai Közösségek Bizottsága úgy érvel, hogy a kollektív szerződést kötő felek közös szervezetével szembeni tagdíjfizetésért való kezesi felelősség problémája nem tartozik az alapeljárás tárgyához, és emiatt azt ki kell hagyni a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelméből.

21 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés csak abban az esetben nem fogadható el, ha abból nyilvánvalóan kitűnik, hogy az nem a közösségi jog értelmezésére irányul vagy hipotetikus (C-201/02. sz. Wells-ügyben 2004. január 7-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-723. o.)] 35. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat). Jelen ügyben nincs erről szó.

22 Ugyanis az AEntG 1a. cikkének — amely a vitatott rendelkezés az alapeljárásban — átfogalmazásaként feltett kérdés megszövegezéséből következik, hogy a kollektív szerződést kötő felek közös szervezetével szembeni tagdíjfizetés kérdése szorosan kapcsolódik a minimálbér-fizetés kérdéséhez.

23 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tehát teljességében elfogadható.

Az ügy érdeméről

24 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ahhoz, hogy hasznos választ adjon az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel hozzá forduló bíróságnak, olyan közösségi jogi normákat is figyelembe vehet, amelyekre a nemzeti bíró kérdésében nem hivatkozott (a C-271/01. sz. COPPI-ügyben 2004. január 22-én hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 27. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat).

25 Márpedig, ahogy arra írásbeli észrevételeiben az osztrák kormány és a Bizottság is jogosan hivatkozott, az alapeljárás tényei az előzetes döntéshozatalra utaló végzésében leírt formájukban a 96/71 irányelv hatálya alá tartozónak tekintendők. Ugyanis megfelelnek ez utóbbi irányelv 1. cikke (3) bekezdésének a) pontjában leírt esetnek.

26 Egyebekben bizonyos, hogy az alapeljárásban tárgyalt tények 2000-ben történtek, azaz a tagállamoknak a 96/71 irányelv nemzeti jogba való átültetésére szabott határidő — 1999. december 16. — lejárta után.

27 Indokolt tehát az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálatakor a fent említett irányelv rendelkezéseit figyelembe venni.

28 A 96/71 irányelv 5. cikkének értelmében az irányelv be nem tartása esetén a tagállamok megteszik a megfelelő intézkedéseket. A tagállamok különösen azt biztosítják, hogy megfelelő eljárások álljanak a munkavállalók, illetve képviselőik rendelkezésére az irányelv szerinti kötelezettségek érvényesítésére. Ahogyan az a fent említett irányelv 3. cikke (1) bekezdése második francia bekezdésének c) pontjából következik, e kötelezettségek között szerepel annak ellenőrzése, hogy a vállalkozások biztosítsák a területükön kiküldetésben dolgozó munkavállalók számára a minimálbér kifizetését.

29 Ebből az következik, hogy a tagállamoknak különösen arra kell ügyelniük, hogy megfelelő eljárások álljanak a kiküldetésben dolgozó munkavállalók rendelkezésére minimálbérük tényleges megszerzéséhez.

30 A 96/71 irányelv 5. cikkének megszövegezéséből következik, hogy a tagállamok az e rendelkezés második bekezdésének értelmében vett megfelelő eljárás formájának és módszereinek meghatározását illetően széles mérlegelési lehetőséggel rendelkeznek. E mérlegelési lehetőség gyakorlása során azonban a tagállamoknak mindenkor tiszteletben kell tartaniuk a szerződés által biztosított alapszabadságokat (lásd, ebben az értelemben, a C-390/99. sz., Canal Satélite Digital-ügyben 2002. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-607. o.] 27. és 28. pontjai, valamint a C-71/02. sz. Karner-ügyben 2004. március 25-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-3025. o.] 33. és 34. pontjai) és ennélfogva — az alapügyet illetően — a szolgáltatásnyújtás szabadságát.

31 E tekintetben először is indokolt emlékeztetni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 49. cikk a más tagállamban letelepedett szolgáltatóval szemben nem csak az állampolgárság alapján alkalmazott minden hátrányos megkülönböztetés eltörlését követeli meg, hanem ugyanúgy valamennyi korlátozás megszüntetését, akkor is, ha azok különbségtétel nélkül vonatkoznak a nemzeti és az egyéb tagállamokból származó szolgáltatókra, amennyiben azok akadályozzák, zavarják vagy kevésbé vonzóvá teszik valamely azon másik tagállamban letelepedett szolgáltató szolgáltatásait, ahol az jogszerűen nyújt hasonló szolgáltatásokat (a C-164/99. sz., Portugaia Construções-ügyben 2002. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-787. o.] 16. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat).

32 Ahogy azt a Bíróság korábban már megítélte, egy szolgáltatót befogadó tagállam nemzeti szabályozásainak alkalmazása tilthatja, zavarhatja vagy kevésbé vonzóvá teheti a szolgáltatásnyújtást más tagállambeli személyek vagy vállalkozások számára, amennyiben az költségekkel vagy adminisztratív és gazdasági többletterhekkel jár (a fent hivatkozott Portugaia Construções-ügyben hozott ítélet 18. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat).

33 A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az alapügyben a kezesi felelősséget illetően ez a helyzet áll-e fenn. E tárgyban a fent említett intézkedésnek nem csupán a valamely másik tagállambeli alvállalkozók általi, hanem egy ilyen államból származó esetleges fővállalkozások általi szolgáltatásnyújtásra gyakorolt hatását is fontos figyelembe venni.

34 Továbbá a töretlen ítélkezési gyakorlatból következik, hogy amennyiben az AEntG 1a. cikkéhez hasonló szabályozás — amelyről feltételezhető, hogy korlátozza a szolgáltatásnyújtás szabadságát — ennek ellenére is igazolható, ha közösségi szintű harmonizáció tárgyát nem képező területre vonatkozik, és amely különbségtétel nélkül alkalmazandó minden, az érintett tagállam területén tevékenységet végző személy vagy vállalkozás tekintetében, feltéve hogy olyan közérdeken alapuló

kényszerítő indokot szolgál, amelyet még nem védenek a szolgáltatóra vonatkozó szabályok a szolgáltató székhelye szerinti tagállamban, valamint hogy alkalmas céljai elérésére, továbbá, hogy nem haladja meg a céljai eléréséhez szükséges mértéket (lásd, ebben az értelemben, a fent hivatkozott Portugaia Construções-ügyben hozott ítélet 19. pontját és az idézett ítélkezési gyakorlatot).

35 A Bíróság által már korábban elismert közérdeken alapuló kényszerítő indokok között szerepel a munkavállalók védelme (a fent hivatkozott Portugaia Construções-ügyben hozott ítélet 20. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat).

36 Így, ha elvben elfogadható, hogy a fogadó tagállam által a minimálbérrel kapcsolatos szabályozásnak olyan szolgáltatóra történő alkalmazása, amelynek székhelye egy másik tagállamban van, közérdekű célt, azaz a munkavállalók védelmét (a fent hivatkozott Portugaia Construções- ügyben hozott ítélet 22. pontja) szolgálja, az előbbi tagállam által hozott, a kiküldetésben dolgozó munkavállaló számára a minimálbérigényének hatékony érvényesítését lehetővé tevő eljárási módszerek megerősítését célzó intézkedések is elfogadhatók.

37 Ugyanis, ha a munkavállalók védelme a minimálbérhez való jog részét képezi, akkor az e jog érvényesítését lehetővé tevő eljárási módszereket, mint például az alapeljárásban szereplő kezesi felelősséget is úgy kell tekinteni, mint amelyek e védelmet biztosítják.

38 A kérdést előterjesztő bíróság azon megállapítását illetően, miszerint a nemzeti jogalkotót, az AEntG 1a. cikkének megalkotásánál inkább a nemzeti munkaerőpiacnak, mint a munkavállaló jövedelmének védelme vezérelte, emlékeztetni kell arra, hogy a fent nevezett bíróság feladata annak megállapítása, hogy a szóban forgó szabályozásnak — tárgyilagosan vizsgálva — célja-e a kiküldetésben dolgozó munkavállalók védelme. Fontos megvizsgálni, hogy e szabályozás az érintett munkavállalók számára tartalmaz-e olyan valódi előnyt, amely jelentős mértékben

hozzájárul szociális védelmükhöz. Ebben az összefüggésben a jogalkotó kinyilvánított szándéka az általa a munkavállalók számára állítólagosan nyújtott előnyök körültekintőbb vizsgálatához vezethet (a fent hivatkozott Portugaia Construções-ügyben hozott ítélet 28. és 29. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat).

39 A kérdést előterjesztő bíróság azon valódi előny kapcsán, amelyet a kiküldetésben dolgozó munkavállalók számára a kezesi felelősség jelentene, kétségeinek adott hangot azzal az indokkal, hogy a fent nevezett munkavállalók annyi gyakorlati nehézséggel szembesülnének bérigényüknek a fővállalkozóval szembeni, német bíróságok előtt történő érvényesítése során, hogy e védelem gyakorlatilag elveszítené gazdasági értékét, amennyiben németországi jövedelem ellenében történő alkalmazásuk valódi esélye érezhető mértékben csökkenne.

40 Mindazonáltal, mint ahogyan arra Pereira Félix, a német, az osztrák és a francia kormányok, továbbá a Bizottság jogosan hivatkozik, továbbra is fenntartható, hogy az olyan szabály, mint amelyet az AEntG 1a. cikke ír elő, előnyt biztosít a kiküldetésben dolgozó munkavállalók számára azzal az indokkal, hogy ez utóbbiak számára a minimálbérrel elsőként tartozó munkáltató mellé egyetemlegesen kötelezett második adóst állít, aki ráadásul az előbbihez képest általában fizetőképesebb. Az ilyen szabály tehát — tárgyilagosan tekintve — a kiküldetésben dolgozó munkavállalók védelmét jelenti. Egyébként maga az alapeljárás is az AEntG 1a. cikkének e garanciális jellegét látszik erősíteni.

41 Amennyiben a nemzeti jogalkotó által követett cél abban áll, hogy megelőzze a munkavállalóinak a minimálbérnél alacsonyabb bért fizető vállalkozás által keltett azon tisztességtelen versenyt, amelynek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, akkor egy ilyen cél feltétlenül érvényesítendő követelménynek tekinthető, és mint olyan alkalmas a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának igazolására, amennyiben fennállnak a jelen ítélet 34. pontjában felsorolt feltételek.

42 Másfelől, ahogy azt az osztrák kormány írásbeli észrevételeiben jogosan említi, nincs szükségképpen ellentét egyrészről a tisztességes verseny megőrzését szolgáló, másrészről a munkavállalók védelmét biztosító célok között. A 96/71 irányelv ötödik preambulumbekezdése bizonyítja, hogy e két cél együttesen követhető.

43 Végül a Woff & Müller észrevételeit illetően, amelyek szerint a kezesi felelősség nem állna arányban az elérni kívánt céllal, tulajdonképpen a jelen ítélet 34. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatból következik, hogy adott intézkedés akkor igazolható, ha alkalmas a cél elérésére, és nem haladja meg a cél eléréséhez szükséges mértéket.

44 A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy tiszteletben tartják-e e feltételeket az elérni kívánt cél szempontjából, amely cél az érintett munkavállaló védelmének biztosítása.

45 E feltételek mellett, az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a az EK 49. cikk fényében értelmezve nem ellentétesek a 96/71 irányelv 5. cikkével az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti jogszabályok, amelyek szerint az építési munkával más vállalkozást megbízó építési vállalkozás kezesként felel e vállalkozás vagy alvállalkozó munkavállalóival szembeni minimálbér-fizetési és a kollektív szerződést kötő felek közös szervezetével szembeni tagdíjfizetési kötelezettségeinek teljesítéséért, ha a minimálbér az adók, a társadalombiztosítási és a foglalkoztatást elősegítő járulék vagy más társadalombiztosításhoz kapcsolódó ráfordítások levonása után a munkavállalónak kifizetendő összeget (nettó munkabér) jelenti, amennyiben e szabályoknak a munkabér védelme nem elsődleges célja vagy e védelem biztosítása azoknak csak másodlagos célja.

A költségekről

454 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az EK 49. cikk fényében értelmezve nem ellentétesek a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK tanácsi és parlamenti irányelv 5. cikkével az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti jogszabályok, amelyek szerint az építési munkával más vállalkozást megbízó építési vállalkozás készfizető kezesként felel e vállalkozás vagy alvállalkozó munkavállalóival szembeni minimálbér-fizetési és a kollektív szerződést kötő felek közös szervezetével szembeni tagdíjfizetési kötelezettségeinek teljesítéséért, ha a minimálbér az adók, a társadalombiztosítási és a foglalkoztatást elősegítő járulék vagy más társadalombiztosításhoz kapcsolódó ráfordítások levonása után a munkavállalónak kifizetendő összeget (nettó munkabér) jelenti, amennyiben e szabályoknak a munkabér védelme nem elsődleges célja vagy e védelem biztosítása azoknak csak másodlagos célja.

Aláírások